

Список бібліографічних посилань

1. Рекомендація Rec (2005) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо захисту свідків та осіб, які співпрацюють з правосуддям : ухвал. на 924 засіданні від 20.04.2005. URL: https://www.coe.int/t/dg1/legalcooperation/economiccrime/organisedcrime/Rec%20_2005_9.pdf (дата звернення: 19.02.2019).
2. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст. 358.
3. Волковський М. А. Щодо ознак злочинної організації // Від громадянського суспільства – до правової держави : XII міжнар. наук. конф. молодих вчених та студентів (м. Харків, 22 квіт. 2016 р.). Харків : Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2016. С. 66–69.
4. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право : навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2014. 944 с.
5. Ковальчук В. П. Кримінально-правові засоби протидії створенню злочинної організації : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2013. 224 с.
6. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.
7. Крайник Г. С., Балега Н. В. Створення злочинної організації: склад злочину та питання удосконалення заохочувальної норми. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 58. С. 45–54.
8. Демидова Л. М. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації : монографія. Харків : Вид. Вапнярчук Н. М., 2005. 256 с.

Одержано 23.02.2019

УДК 343.851(477)

Олександр Володимирович ОЛІШЕВСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО МІСТИТЬ ПРОПАГАНДУ ТЕРОРИЗМУ

В результаті діяльності терористичних організацій за останні десять років загинуло десятки тисяч громадян, ще більше отримали тілесні ушкодження. Ціна тероризму, розрахована на основі змін макроекономічних показників країн світу, складає десятки мільярдів доларів США. Сукупний майновий вираз витрат на антитерористичні кампанії складає ще більшу суму щороку з тенденцією до зростання.

У зв'язку з великими людськими та матеріальними втратами питання боротьби з даним видом злочинності стоїть сьогодні особливо гостро, особливо в аспекті формування стратегії протидії. Тому метою даних тез доповіді є визначення заходів протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду тероризму.

Пропаганда тероризму – це комплекс деструктивних методів і способів впливу на свідомість і волю людей (суспільство у цілому, певних груп та окремих осіб) з метою їх спонукання до здійснення терористичної діяльності [1, с. 104]. Наслідками такої пропаганди є дестабілізація правопорядку у країні, сіяння страху серед населення, породження ненависті між певними групами, вербування нових членів, пошук прихильників терористичної діяльності тощо.

Заходи протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду тероризму мають бути спрямовані на дві категорії осіб – тих хто виготовляє, бере участь в обігу таких відомостей або даних, розповсюджує їх і тих хто сприймає (а серед них, по-перше, населення та правоохоронні органи, а по-друге, ще дві підгрупи – свідомих і тих, хто ще не зрозуміли можливості негативного впливу інформації). Такі заходи умовно поділимо на попередні та безпосередні (під час закликів до вчинення терористичних дій серед масового зібрання людей), серед яких є діючі та перспективні. До попередніх належать:

- 1) офіційно публічно засуджувати діяння, пов'язані із:

– закликами до вчинення терористичного акту, а також розповсюдженням, виготовленням чи зберіганням з метою розповсюдження матеріалів з такими закликами, на основі ст. 258-2 «Публічні заклики до вчинення терористичного акту» КК України [2];

– тероризмом загалом через статті 258 «Терористичний акт», 258-1 «Втягнення у вчинення терористичного акту», 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації», 258-4 «Сприяння вчиненню терористичного акту», 258-5 «Фінансування тероризму» КК України;

2) роз'яснювати через засоби масової інформації які саме відомості або дані відносяться до інформації, яка містить пропаганду тероризму, чому вона приносить шкоду і конкретно яку саме;

3) проводити дезорганізаційні заходи через надання правдивої інформації ЗМІ та соціальні мережі щодо дій організаторів, виконавців, пособників та підбурювачів злочину, справжньої їх мети, схем фінансування їхньої діяльності тощо;

4) проводити тренінги з працівниками правоохоронних органів щодо тактики дій в таких ситуаціях пропаганди;

5) активно аналізувати та критично оцінювати інформаційні продукти і послуги на предмет наявності досліджуваного в цій роботі;

6) не сприймати (тобто не дивитися, не прослуховувати, не грати) завідомо шкідливу інформаційну продукцію;

7) заборонити та обмежити обіг конкретних інформаційних матеріалів, що містить пропаганду тероризму, наприклад, таких як: «Мусульманська Палестина» в Лондоні, де друкувалися статті терористів-смертників та заклики до розправи над євреями та британцями; книга «Війна без правил», що містить у собі детальний опис із поясненням на малюнках різних способів виготовлення й застосування вибухівки та запалювальних пристроїв, організації терористичних актів на будь-якому виді транспорту, а також «Кухонна книга анархіста», «Рейкова війна», «Підготовка розвідника» тощо (з цією метою необхідно створити та активно оновлювати відповідні банки даних (каталогів) з відкритим доступом);

8) організувати масові схвальні оцінки духовному та високоморальному способів життя, зокрема, в частині розбудови мирних та дружніх відносин між людьми, расової, національної, релігійної інших видів терпимості до людей;

9) популяризувати життя видатних історичних осіб з метою наслідування їхніх позитивних думок і вчинків тощо.

До безпосередніх (під час закликів до діяння) заходів протидії негативному впливу інформації, що містить пропаганду тероризму, за обставин масової кількості людей, відносяться:

1) подавати правдиву інформацію щодо дій організаторів, виконавців, пособників та підбурювачів злочину, справжньої їх мети, схем фінансування їхньої діяльності тощо;

2) залучати медіаторів (незалежних посередників, що здійснюють допомогу сторонам у вирішенні конфлікту), авторитетних людей із закликами про припинення неправомірних дій та необхідності звільнити певну територію чи інше місце;

3) налагоджувати контакти та переговори із особами, які активно висловлюють невдоволення;

4) усувати світлові та звукові ефекти, специфічний ритм і мелодію музики, так-званого фону «наркотизації», коли навіюваність значно підвищується, а раціональний контроль за поведінкою гальмується;

5) попереджувати подальше збільшення кількості людей та створювати умови для розосередження людей;

6) переводити увагу людей на інші об'єкти, явища, обставини тощо;

7) оголошувати про те, що ведеться відеозйомка учасників натовпу, звертатися до конкретних активно налаштованих осіб з назвою конкретних прізвищ, імен, по батькові (зникає ілюзія анонімності дій);

8) попереджувати учасників про можливість застосування сили і спеціальних засобів, затримання активних учасників та притягнення до відповідальності тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Васишин В. О. Основні підходи до розуміння пропаганди тероризму. *Інформація і право*. 2016. № 2. С. 99–105.

2. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 22.02.2019).

Одержано 27.02.2019